

Navoiy davlat universiteti – Tilshunoslik: Rus tili

Dastur davomiyligi: 2 yil

Talim shakli: Kunduzgi

Dastur kodi:70230101

Umumiy ish hajmi:120 ECTS krediti

Semestr uchun ECTS kreditlari:30

Umumiy ma'lumot

Magistratura dasturi **Tilshunoslik: Rus tili**(Dastur kodi: 70230101) Navoiy davlat universitetida ikki yillik, kunduzgi akademik dastur bo'lib, umumiy ish hajmi 120 ECTS kreditdan (semestrda 30 ECTS) iborat. Dastur nazariy tilshunoslik, kognitiv tilshunoslik, sotsiolingvistika, diskurs tahlili va rus tilini chet yoki ikkinchi til sifatida o'qitishning zamonaviy usullari bo'yicha ilg'or bilimlarga ega yuqori malakali tilshunoslar, filologlar, rus tili tadqiqotchilari, adabiyotshunoslar, tarjimonlar va o'qituvchilarni tayyorlash uchun mo'ljallangan.

O'quv dasturi rus tili grammatikasi, leksikologiya, stilistika va qiyosiy tilshunoslik bo'yicha chuqur nazariy tadqiqotlarni amaliy tadqiqot metodologiyalari va raqamli gumanitar fanlar qo'llanmalari bilan birlashtiradi. Talabalar matn tahlili, madaniyatlararo muloqot, korpus lingvistikasi, adabiy tanqid va pedagogik texnikalar bo'yicha tajriba orttirishadi. Dasturda O'zbekistonda madaniyatlararo muloqot, ko'p tilli ta'lim, til siyosati va mintaqaviy lingvistik tadqiqotlarga katta e'tibor qaratilgan.

Ushbu dastur bitiruvchilari universitet o'qituvchilari, til tadqiqotchilari, adabiy muharrirlar, tarjimonlar, kontent ishlab chiquvchilar, madaniy maslahatchilar va xalqaro munosabatlar bo'yicha ma'muriy xodimlar sifatida faoliyat yuritish, shuningdek, doktorantura (PhD) darajasida o'qishni davom ettirish uchun to'liq jihozlangan.

Baholash

Tilshunoslik: Rus tili magistratura dasturida uzluksiz o'rganish, ilmiy aniqlik, tahliliy kompetensiya va pedagogik mahoratni ta'minlash uchun keng qamrovli va ko'p komponentli baholash tizimi qo'llaniladi.

1. Kursga asoslangan baholash

- **Taqdimotlar va seminarlar**– talabalarning akademik sharoitlarda lingvistik tadqiqotlar, nazariy grammatika asoslari, diskurs modellari va adabiy sharhlarni tahlil qilish, taqdim etish va himoya qilish qobiliyatini baholash.
- **Mini-testlar, viktorinalar va og'zaki imtihonlar**– asosiy nazariy tushunchalar, fonetika, morfologiya, sintaksis, semantika va sotsiolingvistik nazariyalarni tushunishni monitoring qilish.
- **Oraliq va yakuniy imtihonlar**– yozma imtihonlar va insho tahlillari orqali nazariy chuqurlikni, matnni tahlil qilish qobiliyatlarini va lingvistik muammolarni hal qilishni baholash.

- **Portfolio topshiriqlari**– ilgʻor koʻnikmalarni rivojlantirishni namoyish etuvchi lingvistik maydon jurnallarini, nutq tahlili hisobotlarini, tarjima namunalarini, oʻquv dars rejalarini va ilmiy ishlar loyihalarini tuzish.
 - **Mustaqil topshiriqlar**– mustaqil filologik tadqiqotlarni, korpus ma'lumotlarini qayta ishlashni, qiyosiy matn tahlilini va nazariy adabiyotlar sharhlarini ragʻbatlantirish.
2. **Tadqiqotga asoslangan baholash**
- **Ilmiy tadqiqot ishlari (ITI)**– tadqiqot takliflari, lingvistik ma'lumotlarni to'plash hisobotlari, matn tahlilining borishi to'g'risidagi hisobotlar va kafedra oldida tadqiqot natijalarini himoya qilish orqali baholanadi.
 - **Ilmiy va pedagogik ish (IPI)**– oʻqitish amaliyoti, amaliy rus tili dars rejalarini tayyorlash, oʻquv materiallari va akademik hisobotlar orqali baholanadi.
 - **Magistrlik dissertatsiyasi (MD/M)**– ilmiy oʻziga xoslik, lingvistik aniqlik, metodologik qatʼiylik, tezis yozish sifati va Davlat attestatsiya komissiyasi oldida ommaviy himoya asosida baholanadi.
3. **Amaliyotga asoslangan baholash**
- **Ta'lim va lingvistik amaliyot**– oliy ta'lim muassasalari, til markazlari, nashriyotlar, ommaviy axborot vositalari agentliklari va tadqiqot institutlaridagi ish faoliyati orqali baholanadi va keng qamrovli amaliy hisobotlar bilan birga taqdim etiladi.
 - **Bitiruvdan oldingi amaliyot**– lingvistik tadqiqot natijalari va yakuniy tezisni tayyorlashning integratsiyasi asosida baholandi.
4. **Ishga integratsiyalashgan o'rganish**
- **Lingvistik va tarjima loyihalari**– analitik aniqlik, matn kompozitsiyasi sifati, stilistik moslik va akademik va professional standartlarga amaliy muvofiqlik bo'yicha baholandi.

Akademik talablar

Qabul talablari–Tilshunoslik: Rus tili (Kod: 70230101) magistratura dasturiga hujjat topshirayotgan abituriyentlar quyidagi mezonlarga javob berishlari shart:

- **Ta'lim tarixi**– Tan olingan oliy ta'lim muassasasining filologiya, rus tili va adabiyoti, tilshunoslik, tarjimashunoslik yoki xorijiy tillar bo'yicha bakalavr darajasi (yoki unga tenglashtirilgan malaka).
- **Akademik mukammallik**– Faxriy diplomga ega bo'lgan abituriyentlar (*imtiyozli diplom*) O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiya vazirligining amaldagi qoidalariga muvofiq imtiyozli qabul qilish huquqiga ega.
- **Til bilishi**– Rus tilini yuqori darajada bilish darajasi (C1 darajasi yoki unga tenglashtirilgan milliy/xalqaro sertifikat) va ingliz tili yoki boshqa tan olingan xorijiy tilni bilish darajasini ko'rsatuvchi amaldagi milliy yoki xalqaro sertifikat (CEFR B2 darajasi, IELTS, TOEFL va boshqalar).

Bitiruv talablari

Tilshunoslik: Rus tili bo'yicha san'at magistri darajasini olish uchun talabalar quyidagilarga ega bo'lishlari shart:

- O'quv dasturida ko'rsatilgan barcha majburiy va tanlov modullarini bajaring, jami **120 ECTS krediti**(Semestrda 30 ECTS).
- Navoiy davlat universiteti qoidalariga muvofiq standart akademik natijalarni saqlab qolish (barcha fanlardan o'tish ballari).

- Barcha amaliy mashg'ulotlarni (o'qitish amaliyoti, tadqiqot amaliyoti va bitiruvdan oldingi amaliyot) ijobiy natijalar bilan muvaffaqiyatli yakunlang.
- Barcha tadqiqot talablarini bajarish (ilmiy tadqiqot ishlari va ilmiy-pedagogik ishlar).
- Tayyorlang, topshiring va muvaffaqiyatli himoya qiling **Magistrlik dissertatsiyasi** Davlat attestatsiya komissiyasi oldida mustaqil lingvistik tadqiqotlarni namoyish etish.
- Barcha kerakli davlat attestatsiya jarayonlaridan o'ting.

Taklif etilayotgan kurslar

1-yil

Majburiy:

- Tilshunoslikda tadqiqot metodologiyasi va ilmiy yozuv
- Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasi doirasida ta'lim tizimidagi islohotlar
- Tilshunoslik tarixi va falsafasi
- Rus nazariy tilshunosligi va grammatikasining zamonaviy muammolari
- Kognitiv tilshunoslik va psixolingvistika

Tanlov:

- Sotsiolingvistika va madaniyatlararo muloqot
- Matn lingvistikasi va diskurs tahlili
- Rus tilini chet tili/ikkinchi til sifatida o'qitishning zamonaviy usullari
- Filologik ta'limda me'yoriy hujjatlar va sifat standartlari
- Korpus tilshunosligi va raqamli gumanitar usullar

2-yil

Majburiy:

- Qiyosiy va qarama-qarshi tilshunoslik (rus va o'zbek/turkiy tillar)
- Leksikografiya, terminologiya va lug'at to'plami
- Zamonaviy rus tilining pragmalolingvistikasi va stilistikasi

Tanlov:

- Tarjima nazariyasi va amaliyoti (rus-o'zbek-ingliz)
- Adabiy stilistika va matn tahlili
- Semiotika va media diskurs tahlili
- Ilmiy tadqiqotlarda professional axloq va etika
- Gender tilshunosligi va til identifikatsiyasi
- Etnolingvistika va lingvokulturologiya
- Zamonaviy ommaviy axborot vositalari tili va kopirayting

Karyera imkoniyatlari

Tilshunoslik: Rus tili magistratura dasturi bitiruvchilari kuchli analitik, matn tahrirlash, madaniyatlararo va pedagogik qobiliyatlarga ega bo'ladilar, bu ularga ta'lim, ommaviy axborot vositalari, nashriyot, diplomatik va davlat sohalarida karyera qilish imkonini beradi:

- **Universitet o'qituvchisi / Rus tili va adabiyoti o'qituvchisi** oliy ta'lim muassasalarida, akademik litseylarda, ixtisoslashtirilgan maktablarda va til markazlarida.

- **Tadqiqotchi olim / filolog** O'zbekiston Fanlar akademiyasi qoshidagi ilmiy-tadqiqot institutlarida (masalan, Til, adabiyot va folklor instituti) va ilmiy tadqiqot markazlarida.
- **Tarjimon / Tarjimon / Mahalliy lashtiruvchi** xalqaro tashkilotlarda, davlat vazirliklarida, diplomatik vakolatxonalarda va tijorat korporatsiyalarida (ruscha-o'zbekcha-inglizcha).
- **Adabiy muharrir / Korrektor / Kopirayter** nashriyotlarda, axborot agentliklarida, raqamli ommaviy axborot vositalarida va reklama firmalarida.
- **Madaniyatlararo muloqot bo'yicha mutaxassis / Matbuot kotibi yordamchi** si hukumat matbuot xizmatlarida, madaniy markazlarda va xalqaro biznes korxonalarida.
- **Kontent bo'yicha strateg / texnik yozuvchi** korporativ muloqot, veb-media va ta'lim platformalari uchun yuqori sifatli ruscha kontentni ishlab chiqish.
- **Lingvistik maslahatchi / tahlilchi** ekspert lingvistik tahlili, matnni tekshirish va lug'at tuzish xizmatlarini ko'rsatish.
- **Ta'lim loyihasi koordinatori** til va madaniyatga ixtisoslashgan xalqaro ta'lim tashkilotlari va nodavlat muassasalarida.

O'qish to'lovlari

- **Mahalliy talabalar uchun:** Taxminan yillik o'qish narxi – 9 700 000 so'm.
- **Xalqaro talabalar uchun:** Taxminiy yillik o'qish narxi – 774.28 AQSh dollari.

(Izoh: O'qish to'lovlari universitet siyosati va xorijiy valyuta kurslariga muvofiq o'zgartirilishi mumkin.)

O'quv natijalari

Tilshunoslik magistri darajasi: Rus tili

Dasturni muvaffaqiyatli tugatgandan so'ng, bitiruvchilar quyidagilarga ega bo'ladilar:

1. Bilim

- **1.1.** Tilshunoslik va rus filologiyasi tarixi, nazariy asoslari va zamonaviy paradigmalari haqida ilg'or bilimlarni namoyish eting.
- **1.2.** Kognitiv tilshunoslik, sotsiolingvistika, pragmatolingvistika, diskurs tahlili va lingvokulturologiyadagi tushunchalarni tushuning.
- **1.3.** Zamonaviy rus tilining tuzilishini, fonetik-grammatik tizimini, stilistik o'zgarishlarini va semantik o'zgarishlarini qiyosiy kontekstlarda tushuntiring.
- **1.4.** Rus tilini ikkinchi til sifatida o'qitishning zamonaviy metodologiyalari, o'qitish texnologiyalari va o'quv dasturi dizaynini bilishingizni namoyish eting.
- **1.5.** O'zbekistonda til ta'limi va nashriyotni tartibga soluvchi milliy huquqiy standartlar, ta'lim siyosati, mualliflik huquqi qonunlari va madaniy siyosatlarini tan olish.

2. Ko'nikmalar

- **2.1.** Murakkab rus adabiy, ilmiy, ommaviy axborot vositalari va rasmiy matnlarining chuqur nazariy, tarkibiy va semantik tahlillarini amalga oshiring.
- **2.2.** Leksikografik ishlar va empirik matnlarni qayta ishlash uchun raqamli gumanitar fanlar vositalarini, lingvistik korpuslarni va dasturiy ta'minotni qo'llang.
- **2.3.** Rus, o'zbek va ingliz tillari o'rtasidagi akademik, texnik, adabiy va rasmiy hujjatlarni stilistik aniqlik bilan tarjima qiling va tahrirlang.

- **2.4.** Rus tili va tilshunoslik fanlari bo'yicha oliy ta'lim kurslari, dars modullari va baholash materiallarini loyihalash va yetkazib berish.
- **2.5.** Qattiq ilmiy maqolalar, akademik sharhlar, matn tahlillari, o'quv materiallari va nashr etiladigan tadqiqot tezislarini tayyorlang.
- **2.6.** Milliy va xorijiy tillarda ilmiy kengashlar, talabalar auditoriyasi va jamoatchilik forumlarida lingvistik tadqiqotlar natijalarini, ta'lim modellarini va matn tahlilini samarali taqdim etish.

3. Kompetensiyalar

- **3.1. Lingvistik va tadqiqot kompetensiyasi**– Nazariy va amaliy rus tilshunosligi bo'yicha mustaqil, ilmiy jihatdan puxta va metodologik jihatdan asoslangan tadqiqotlar olib borish.
- **3.2. Madaniyatlararo va kommunikatsiya kompetensiyasi**– Samarali madaniyatlararo muloqot, ko'p tilli muloqot va xalqaro ilmiy hamkorlikni rivojlantirish.
- **3.3. Uslubiy va ta'lim kompetensiyasi**– Zamonaviy interaktiv va raqamli pedagogik usullardan foydalangan holda oliy ta'lim darajalarida rus tili va lingvistik fanlarni o'qitish.
- **3.4. Tahririyat va tahliliy kompetensiya**– Davlat va xususiy muassasalarda nashriyot loyihalarini, matn tahrirlash ish jarayonlarini, ommaviy axborot vositalari bilan aloqalarni va lingvistik konsaltingni boshqarish.
- **3.5. Kasbiy etika va ilmiy yaxlitlik**– Tadqiqot va ta'limda akademik halollik, intellektual mulk etikasi, xolislik va madaniy bag'rikenglikning yuqori standartlariga rioya qilish.
- **3.6. Hayot davomida o'rganish kompetensiyasi**– Filologik bilimlarni doimiy ravishda kengaytirib borish, zamonaviy raqamli matnni qayta ishlash vositalarini qo'llash va xalqaro lingvistik konferensiyalar va akademik tarmoqlarda ishtirok etish.